Brev till Sophie Elkan från Selma Lagerlöf: 1893-1895. L 84:1 - 150

Lagerlöf, Selma,

HS L 84:1

National Library of Sweden

145. 1447

Käraste!

Jag är mycket, mycket glad öfver ditt bref. Jag har räknat riktigt än en gång. Det är en stor och bra "oskyldig glädje" då man känner att samma orsaker medföra samma känslor hos en själf som hos den man tycker om, det är så lätt att förstå då och att vara snäll –

Du hade ju varit hederlig som skrifvit af hela brefvet, men jag tyckte som du, att sängkammarhistorien var en bisak mot det andra, att han var frisk och att han älskade dig, och jag tänkte för mig själf att i denna stora glädje och när den sorts lycka, som passar dig kommer i så rikt mått, så skall du väl ändtligen få kraft att stänga till den där dörren – När jag läste början, där han skrifver om hvilka dagar ni kunde ha haft och hvilka minnen de kunde ha efterlemnat var jag helt med, kände fullt hvad Ni hade gått miste om. Då han fortsatte med att tala om hur han genomlefvat alltsammans blef jag helt kall, desillusionerad, åh ingenting annat, och jag kände på mig att du, som för några månader sedan var glad åt att vara efterstråfvad också kroppsligen, numera ej frågade efter det – Det passade dig ej mer. Jag hoppas nu säkert att du skall bli allt starkare kroppsligen och så skall det anstå dig allt mindre och mindre, det andra var nervros och blodbrist. Jag är en stackare själf, som helt säkert skulle falla för mycket mindre frestelse, men jag tror nu en gång, att du är gjord af något bättre virke än jag och att din natur gör mer motstånd, när du är normal. Du vet ej hur sjuk du varit i år, hur plågad till kropp och själ, men du skall veta det om något år, då du blir frisk. Och så skall du förvåna dig att du varit så duktig som du varit. Det har nog varit mycket förlåtligt att du drömt och låtit honom drömma, fast ej mindre farligt för det –

jag först lärde känna dig, önskade jag dock hellre, att du ej varit författare, ty jag tyckte du ej skulle kunna stå ut med det lifvet. Och så var du så envis i att skrifva objektivt så jag visste ej hvad du kunde nå. Men på det hela taget var min egen tro det bästa beviset för dig–

Jag öfvar mig för resten själf i att skrifva objektivt. När det är fråga om att bevisa att Gud styr går det ju ej an att fara ut i deklamationer– Fast jag vet ej än hvad stil det kommer att bli. Jag bara diktar händelser kapitel för kapitel–

Åh säg mig, var hans bref skrifvet en lördag? Jag ville gärna att det ej vore det– Det är öfvertro –

Det var ej nödvändigt att berätta honom att jag kände historien. Var det det? Du kan ej behöfva säga honom, att jag vet allt i alla fall. Jag skulle helst kommit så omedveten som Hilda Lindgren– Det hade anstått mig, jag är bra skådespelare. Men hvad skall jag ej nu kunna antaga för hållning– Lycka är att jag ej kan tala– Och när han talar fort kommer jag ej att förstå– Rivaler bli vi inte, du och jag.

Du skall komma ihåg att detta möte, som du nu får i verkligheten alls ej kommer att gå upp mot det möte ni ~~då~~ i sommar hade i fantasien– Det förstår jag nog. Men det vågar jag att påstå att det blir hundra gånger bättre än det ~~möte~~ skulle blifvit, som blef inställdt på högre befallning, om det fått äga rum–

Det är ju skändligt med den där spionen, men jag tänkte på dig, jag, då jag hörde historien– Det hade sålunda kunnat finnas en förrädare, som skulle skvallrat för hustrun, om han sett er tillsammans. Tragedien var ej så långt borta. Hvad man ser, det är, att världen är för liten för ett riktigt brott, går ej an mer, man blir jämt straffad–

Du skall ej göra dig sämre än du är och säga, att du skref härom för att du var rädd att ej få möta honom– Du skrifver nog sådant som du själf är och nu är du trött på detta askåna– Jag älskar dig för det och för allt–

Din Selma–

När ska vi offentliggöra denna brefvexling? Det blir vår litterära succes. Gud hvad folk skulle få roligt–

andliga organisation. Du skulle tycka om det om du lärde känna henne, hvilket du dock troligen aldrig kommer till. Hon förtror sig till ingen helt, jag och hennes man få så mycket hon kan ge, för andra är nog en sluten bok – Åh jag kämpar med mig själf att bli en andligt förnäm människa. I första hand väntar jag nu hjälp af dig, därför att du har mest makt öfver mig, men jag märker, att jag ock har nytta af andra –

Det var roligt med det där fruntimret, som skref. Sådant är godt, jag är henne rikktigt tacksam – Kära du, Mats är den allra kruserligaste människa, hon ber jämt om ursäkt, men vänta du, Hon har det där kvinnorättnings raseriet i blodet, hon låter nog allt komma fram, som hon tänker –

Om någon frågar, så svara att Gösta Berling kommer ut hos Bonnier – Det blir så ordnadt nu –

Jag skrifver på novellen till Svea.

Ja, är det ej nästan hemskt att kunna ha en sådan där intuitiv förmåga. Borde jag ej ha blifvit prest eller något slags själasörjare, jag skulle ju ha kunnat genomskåda och leda människor. Det är samma förmåga Daniel har som läkare att kunna genomskåda människor och se hvad, som fattas dem. Men vi äro båda lojja och göra ej bruk af våra gåfvor. Vore det en rätt ärelystnad eller rättare sagdt herskklystnad i oss, så skulle vi kunnat spela en rol i världen – Jag får naturligtvis rätt i det att du blir en stor författare ocksa. Är det ej bra likt mig att gå och tro det i åratal efter att bara ha läst en novell ordentligt. Och de andra böckerna, som jag ej ville läsa därför att jag ej straxt blef nöjd med dem! Men själfva tron var lika fast för det – När

När ska vi offentliggöra denna brefvexling? Det blir vår litterära succes.

Han är naturligtvis ej så säker, som han låter. Först efter slaget har han till och med varit öfvertygad ett par dagar – Så har han börjat öfvertala sig själf att detta ändå var ett misstag. Det var en plötsligt påkommen nyck, som skrämt bort dig, någon återuppdykande fördom, (äfven de mest frigjorda äro utsatta för sådant) som tagit väldet öfver dig. Och så klamra hans stackars sinnen sig fast vid detta hopp. han öfvertalar sig att skrifva vackert och mildt för att höra om du verkligen, verkligen är så galen – Nå jag tviflar ej på att också han skall komma ur sin feber, ni äro båda för goda att ligga fångna under sådant.

Det kan jag säga dig, att ibland förefaller det mig så hopplöst omöjligt detta att dompter l'animal, men jag ser ju att det går för än den ene än den andre. Det kan behöfvas ett under till det, men det kommer nog ock. Den, som ~~ej räknar~~ ställer upp sina beräkningar utan att ta undret med ibland möjligheterna kommer ovillkorligen till ett felslut.

Om du ej svarat honom, som du gjort, hade du gjort mig förfärligt ondt. Om du låte dig fördärfvas, tror jag du förstörde också mig, tro, moral, lifsglädje – Det kan du märka själf, att jag står under utveckling från det där att vara en ~~[illegible]~~ snäll, oskadlig lätgå natur till en ömtålig, smått mystisk samvetsmänniska – Och naturligtvis är det ~~det högre~~ det svårare (som är bättre), men jag tål ej så många knuffar, innan jag kommit mig tillrätta i det nya –

Det är en bra atmosfer här i huset, en smula stelt och kyligt, men så fint och så hederligt. Alltid fönsterna på vid gafvel, ärligen taladt, ingenting behöfde ske bakom gardiner. Det är något djupare än bara fåfänga hos Gundla i detta att hon sitter här ute på landet så fin som skulle hon ta emot kungen hvar dag. Det är utslag af något fint i hennes